

geheime agenten naar Indië. Dat was, van Australië uit, het werk van Egerton Mott en Quéré.

★

Voordat wij nu verder gaan, willen wij kort stilstaan bij drie punten die voor het onderhouden van geheime verbindingen van grote betekenis waren: de zenders waarmee de uit Australië vertrekkende geheime agenten konden worden uitgerust, hun codes en hun z.g. *security-checks*.

Wat de zenders betreft, vermeldden wij in hoofdstuk 1 dat ir. Jansen er in Melbourne in geslaagd was, een apparaat te construeren waarmee men ontvangen en zenden kon in streken waar geen electriciteit was. Dat apparaat, de z.g. *NEI-set*, had een groot nadeel: het woog, verdeeld over drie metalen kisten, ca. 70 kg en kon dus slechts met moeite verplaatst worden. Bruikbaar was het eigenlijk alleen dan wanneer de geheime agent er met zijn helpers in was geslaagd, ergens een vaste zendpost in te richten. Hoeveel van die *NEI-sets* door naar Nederlands-Indië vertrekkende geheime agenten meegenomen zijn, weten wij niet – wèl dat er in totaal ca. 120 zijn gebouwd, dat de Amerikanen over de *sets* tevreden waren en dat vele ervan met succes op de Philippijnen zijn gebruikt.

De *NEI-set* had een accu die met een fietsdynamo werd bijgeladen, maar behalve die *set* was er ook een Australisch zendapparaat dat gebruik maakte van droge batterijen. Dat Australische apparaat was veel lichter dan de *NEI-set*: het woog ca. 30 kg, welk gewicht over twee draagtassen verdeeld was. Het apparaat had evenwel twee nadelen: het kon maar een maand gebruikt worden (dan waren de batterijen uitgeput) en, gegeven het geringe zendvermogen (15 watt tegen 25 watt bij de *NEI-set*), moest de antenne met grote nauwkeurigheid worden gericht en moest precies op de afgesproken frequentie worden uitgezonden.

Nu de codesystemen die de geheime agenten gebruikten. Wij hebben er slechts over te melden dat zij deugdelijk waren en nimmer tot rampen hebben geleid – een nadere beschrijving achten wij niet nodig.

Tenslotte de *security-checks*. Dit waren veiligheidsafspraken die met elke geheime agent gemaakt waren die met een zender werd ingezet. Er moest dan rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat hij na arrestatie zijn codegeheimen aan de Japanners zou moeten prijsgeven, hetgeen dezen in de gelegenheid zou stellen het zendverkeer voort te zetten, bijvoorbeeld voor het doorgeven van misleidende informatie. Hoe kon